

EXPERT-TAFEL BIODIVERSITEIT BESTAANDE NATUURGEBIEDEN

ACTUELE SITUATIE – HOE IS HET NU?

De natuurgebieden zijn de voornaamste bron van alle biodiversiteit. De achteruitgang van de biodiversiteit in de meeste natuurgebieden lijkt wel tot stilstand gekomen (LPI). Dat betekent nog niet dat de situatie in de natuurgebieden nu overal optimaal is. Er is nog veel winst te behalen door de optimalisatie van beheer en waar nodig van inrichting. We willen bespreken wat we kunnen doen om de kwaliteit te optimaliseren. Samen met de beheerders willen we bekijken hoe we dat kunnen doen.

Huidige stand van zaken¹:

Ten opzichte van 1990 is de biodiversiteit in Noord-Holland matig verbeterd. De verbeteringen zijn te danken aan de volgende oorzaken:

De bossen in Noord- Holland worden ouder en krijgen daardoor een gevarieerdere structuur.

Aankoop en inrichting van natuurgebieden levert een grotere variatie aan soorten op.

Aanleg van natuurvriendelijke oevers en de aanleg van poelen zorgt voor een betere waterkwaliteit, wat gunstig is voor bijvoorbeeld libellen.

Toch kent de biodiversiteit in Noord Holland ook belangrijke knelpunten.

In de meeste biotopen (denk aan bos, water, moeras, duin en graslanden) staan soorten onder druk door verzuring en verzuuring onder invloed van een te hoge stikstofneerslag. Niet overal is het waterpeilbeheer afgestemd op de natuur. Tot slot is de betaalbaarheid van beheer soms een knelpunt.

De natuurgebieden (NNN) zijn de belangrijkste gebieden voor biodiversiteit. Inrichting en beheer hebben wisselend succes. Vershraling van graslanden blijkt soms zeer lang te duren. De vroeger soms zwaar bemeste graslanden blijven lang gedomineerd door de grassoort gestreepte witbol en er is dan weinig plek voor andere soorten.

Het agrarisch gebied speelt een steeds kleinere rol in de biodiversiteit. Het LMF laat bijvoorbeeld zien dat het aantal soorten kruiden afneemt. Een aantal weidevogels laat positieve ontwikkelingen zien. Grutto en Kievit gaan echter nog steeds in aantal achteruit. Landbouwpercelen waarop agrarisch natuurbeheer op wordt gevoerd dragen positief bij aan de biodiversiteit.

DOELSTELLING – WAT WILLEN WE BEREIKEN?

1. Afronden Natuurnetwerk (geen aparte tafel – regiebureau NNN)

¹ Bronnen: Landelijk meetnet Flora, Meetnet weidevogels, Living Planet index en gegevens uit SNL monitoring.

2. Optimalisatie van de inrichting van de natuurgebieden (SKNL)
3. Optimalisatie van het beheer van de natuurgebieden (SNL)
4. Versterken bestendigheid van de natuurgebieden tegen effecten van klimaatverandering.
5. Verminderen impact van buiten af.
6. Versterken veerkracht van de natuurgebieden tegen drukfactoren zoals verstoring (recreatie, licht), catastrofes zoals droogte, wateroverlast, hittestress en invasieve exoten.
7. ...

DISCUSSIEPUNTEN – WAT HEBBEN WE TE BESPREKEN?

1. Kunnen jullie vinden in de benoemde doelstellingen? Wat mis je nog in dit rijtje?
2. Wat zijn volgens jullie de grootste drie knelpunten bij het bereiken van de doelen in de bestaande natuurgebieden?
3. Welke maatregelen² hebben de grootste impact? Aangeven van een prioritering van maatregelen. Voorbeelden van maatregelen zijn:
 - a) Afronden NNN waarmee (effectieve) omvang leefgebied verbeterd wordt³.
 - b) Extra inrichtingsmaatregelen – prioriteit in N2000 gebieden of juist niet?
 - c) Beheerproblemen oplossen (bv pitrus aanpak en andere specifieke vraagstukken)
 - d) Exotenbestrijding
 - e) Veerkracht versterkende maatregelen (door natuurlijke processen de ruimte te geven (letterlijk en figuurlijk) wordt een ecosysteem beter bestand tegen veranderingen. Denk aan complete gradiënten in gebieden en robuuste natuurverbindingen, waardoor (her)kolonisatie van (delen) van natuurgebieden makkelijker wordt. Maar ook verbrakking van gebieden waar mogelijk en passend bij de oorsprong van het gebied (Westzaan).
 - f) Hydrologische isolatie (veenweidegebieden)⁴
 - g) Verhogen grondwaterstanden rondom natuurgebieden.
 - h) Verbeteren waterkwaliteit rondom en in natuurgebieden.

KENNISVRAGEN

We stellen een kennisagenda op rondom de vraagstukken die nog nader onderzoek nodig hebben. Deze agenda werken we met de Amsterdam Green Campus nader uit. Voorbeelden van kennisvragen rondom dit thema 'biodiversiteit en natuurgebieden' zijn:

1. Impact van klimaatveranderingen op de beheertypen en ambities van de natuurgebieden in de NNN. Hoe ziet een meer klimaatbestendige ambitiekaart NNN er uit?
2. Oplossingen voor beheerproblemen zoals pitrus, verruiging, effecten van (druk)begrazing in de duinen.
3. Overige vragen...

² PBL. 2020. Quick scan intensivering natuurmaatregelen.

³ WENR rapport 2989. 2020. Hoger doelbereik VHR soorten.

⁴ PAF N2000 gebieden inventarisatie voor verbetering VHR soorten situatie